

PROGRAMMA VAN EISEN

LOCATIE	Steenwijk
PROJECTNAAM	Plangebied Woldpoort-Prinsenhoven
PROJECTNUMMER	

PLAATS BINNEN ARCHEOLOGISCH PROCES
0 IVO - proefsleuven
0 OPGRAVEN
► ARCHEOLOGISCHE BEGELEIDING – onder protocol opgraven

OPSTELLER	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	Paraaf
☐ <i>Auteur</i>	Het Oversticht Postbus 531 8000 AM Zwolle	4 december 2008	
☐ <i>Mede-opsteller(s)</i>			
☐ <i>Senior archeoloog</i>			

OPDRACHTGEVER	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
	Gemeente Steenwijkerland Postbus 162 8330 AD Steenwijk 0521-53 85 00 info@steenwijkerland.nl		

BEVOEGD GEZAG	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
☐ <i>Gemeente</i>	Gemeente Steenwijkerland Postbus 162 8330 AD Steenwijk 0521-53 85 00 info@steenwijkerland.nl		
☐ <i>Provincie</i>	Het Oversticht Postbus 531 8000 AM Zwolle		
☐ <i>Overig / onbekend (toelichten)</i>			
<i>RACM bij beschermd monument, projectvergunning, als adviseur bij Grote Projecten</i>	Accoord RACM		

UITVOEREND BEDRIJF / INSTELLING **	
Naam	
Contactpersoon	
Telefoon / e-mail	

DATUM ONDERZOEK	
☐ Start	
☐ Geschatte duur	

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS ONDERZOEKSGBIED	
Projectnaam	Woldpoort
Provincie	Overijssel
Gemeente	Steenwijkerland
Plaats	Steenwijk
Toponiem	Prinsenhoven
Kaartbladnummer	16G
XY – coördinaten	Centrumcoördinaten: 204.012/533.622 (zie bijgevoegd kaartje)
CMA/AMK status	Het plangebied/onderzoeksgebied is gelegen binnen het terrein van archeologische waarde: de historische kern van Steenwijk.
ARCHIS-monument-nr.	13959
ARCHIS-waarnemings-nr	12.371; 13.785;27.235; 405.360
Onderzoeksmelding (art. 46 Mw)	
Oppervlakte plan- en onderzoeksgebied	Plangebied: 844 m ² Onderzoeksgebied: 844 m ²
Huidig grondgebruik	Stadskern (stoepen en openbaar groen)

PERIODE(N) & COMPLEXTYPE(N)	
Vroege prehistorie (paleo/meso/neo)	-
Late prehistorie (brons/ijzer)	-
Romeinse tijd	-
Middeleeuwen (vroeg/laat)	Complextype: stad, met mogelijk wal en gracht (NS – VVAL – GRACHT) Periode(n) : LME
Nieuwe Tijd (vroeg/laat)	Complextype: stad, met mogelijk wal en gracht (NS – VVAL – GRACHT) Periode(n) : NTA/B

DOEL EN REDEN VAN HET ONDERZOEK	
<i>Reden</i>	Door de geplande aanleg van de ingang naar een parkeergarage en de uitbreiding van complex Prinsenhoven worden aanwezige archeologische resten bedreigd. Omdat het booronderzoek geen grootschalige bodemverstoringen heeft aangetoond is vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk. Dit is echter niet mogelijk door het voorkomen van ernstige technische en logistieke problemen (zoals veel kabels en leidingen en vervuilde grond). De enige kans om inzicht te krijgen in de archeologische waarde van het plangebied is door een archeologische begeleiding onder protocol opgraven uit te voeren. Dit tijdens de hele periode van grondverzet.
<i>Doel</i>	Doel van de ABE onder protocol van AOP is het vastleggen, het documenteren/veiligstellen van mogelijk nog aanwezige archeologische resten.
<i>Selectiebesluit (alleen na IVO)</i>	Het onderzoek is gebaseerd op een selectieadvies van de gemeente Steenwijkerland.

INVENTARISATIE (resultaten van het tot dusver uitgevoerde onderzoek)	
Resultaten bureauonderzoek	
<i>Uitvoerder</i>	RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. [REDACTED]
<i>Uitvoeringsperiode</i>	2006
<i>Rapportage</i>	[REDACTED], 2006; <i>Onderzoeksgebied Woldpoort-paardenmarkt te Steenwijk, gemeente Steenwijkerland; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek.</i> RAAP-rapport 1309, RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
Resultaten overig onderzoek (IVO-overig, IVO-proefsleuven, AB, etc.)	
<i>Uitvoerder</i>	RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. [REDACTED]
<i>Uitvoeringsperiode</i>	2008
<i>Uitvoeringsmethode</i>	Archeologische begeleiding
<i>Rapportage</i>	[REDACTED], 2008; <i>Herinrichting Woldpoort-Paardenmarkt te Steenwijk, deelgebied 1: zone Woldpoort, gemeente Steenwijkerland; een begeleiding van de grondroerende werkzaamheden. Presentatie van de voorlopige resultaten.</i> RAAP-adviesdocument 314, RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
<i>Vondsten/documentatie</i>	De vondsten en documentatie bevinden zich te Brummen
<i>Uitvoerder</i>	RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. [REDACTED]
<i>Uitvoeringsperiode</i>	2008
<i>Uitvoeringsmethode</i>	Archeologische begeleiding
<i>Rapportage</i>	In voorbereiding: [REDACTED], <i>Herinrichting Woldpoort-Paardenmarkt te Steenwijk gemeente Steenwijkerland; een begeleiding van de grondroerende werkzaamheden.</i> RAAP-rapport ?. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
<i>Vondsten/documentatie</i>	De vondsten en documentatie bevinden zich te Brummen
<i>Archeobotanisch</i>	nvt
<i>Archeozoologisch</i>	nvt

<i>Fysisch-antropologisch</i>	nvt
<i>Fysisch-geografisch</i>	Zie bovenstaande rapporten
<i>Geofysisch</i>	nvt
<i>Archeologisch materiaal</i>	Zie bovenstaande rapporten

ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

<i>Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context</i>	Het onderzoeksgebied is gelegen in de historische binnenstad van Steenwijk. Uit het door RAAP uitgevoerde onderzoek blijkt dat er grote kans bestaat op het aantreffen van archeologische resten van militaire en waterstaatkundige aard. De resten dateren uit de Late Middeleeuwen, Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd. In 1950 zijn bij rioleringswerkzaamheden resten van een stadsmuur of – poort aangetroffen, het is zeer waarschijnlijk dat het hier de Woldpoort betreft. Door de Werkgroep Archeologie Steenwijk (WAS) zijn ook waarnemingen gedaan grenzend aan het onderzoeksgebied: op de plek van de voormalige brandweerkazerne. Zij hebben daar artefacten en structuren van stedelijke aard daterend uit de 16 ^e eeuw waargenomen.
<i>Aard en ouderdom van de vindplaats(en) (indien al vooronderzoek heeft plaatsgevonden)</i>	De vindplaats stamt uit de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd. Er is een ophogingspakket aangetroffen uit de late nieuwe tijd, er is waarschijnlijk een restant van de vestingwal aangeboord en er is grachtenvulling aangetroffen. De gracht is waarschijnlijk gedicht bij de aanleg van de wal en zal dan uit de late middeleeuwen dateren.
<i>Gaafheid en conservering (structuren, sporen, vondsten, archeozoölogische en botanische resten)</i>	Uit het booronderzoek is gebleken dat er geen grootschalige bodemversturende activiteiten hebben plaatsgevonden. Wel is er een aantal zaken waar rekening moet worden gehouden: <ul style="list-style-type: none"> - mogelijke vervuiling - aanwezigheid van veel kabels en leidingen
<i>Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen</i>	In het noordoostelijk deel van het plangebied zijn, onder een 30 tot 75 cm dikke laag recent opgebrachte grond, ophogingspakketten uit de nieuwe tijd aangetroffen. In het zuidwestelijk deel is onder een laag opgebrachte grond (20 tot 40 cm) en een ophogingspakket uit de nieuwe tijd mogelijke grachtenvulling aangeboord.
<i>Begrenzing en oppervlakte van de totale vindplaats (dus ook buiten het plangebied)</i>	De onderzoekslocatie maakt deel uit van het historisch centrum van Steenwijk (monumentnummer 13959) oppervlakte: 206.979 m ² .
<i>Begrenzing en oppervlakte van (het deel van) de vindplaats binnen het plangebied</i>	Het plangebied is 844 m ² groot. Voor begrenzing zie bijgevoegde kaart
<i>Structuren en sporen</i>	De kans op het aantreffen van sporen en structuren is groot
<i>Anorganisch artefacten</i>	idem
<i>Organisch artefacten</i>	idem
<i>Archeozoölogische en botanische resten</i>	idem
<i>Beperkingen (memoRIA 6)</i>	Het onderzoek beperkt zich tot het op de kaart aangegeven deel . hierbij moet rekening worden gehouden met vervuiling en aanwezigheid van veel kabels en leidingen

VRAAGSTELLING	
Geraadpleegde bronnen en partijen	De resultaten kunnen een bijdrage leveren aan de Nationale Onderzoeksagenda NOaA). Met name aan het onderzoek genoemd in hoofdstuk 24, De stad in de middeleeuwen en vroegmoderne tijd.
Onderzoeksvragen (wat moet worden opgelost)	Zijn er archeologische resten, grondsporen en materiaal aanwezig in het plangebied? <ul style="list-style-type: none"> ○ Zo ja, wat is de exacte locatie? ○ Zo ja, wat zijn de begrenzingen? ○ Zo ja, op welke diepte liggen de aangetroffen archeologische resten, grondsporen en materiaal? ○ Zo ja, wat is de exacte datering? ○ Zo ja, wat is de aard van de aangetroffen resten, grondsporen en materiaal? ○ Zo ja, wat is de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de archeologische resten, grondsporen en materiaal? ○ Zo ja, geef een indicatie van de fysieke kwaliteit van de aangetroffen resten, grondsporen en materiaal. ○ Zo ja, geef een indicatie van de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen resten, grondsporen en materiaal. ○ Wat zijn de vroegste sporen en wat is hun datering? ○ Is er een verband en zo ja, wat is het verband met de sporen en structuren die tijdens eerder onderzoek in de binnenstad van Steenwijk zijn aangetroffen?
<i>Vraagstelling IVO-Proefsleuven</i>	-
<i>Vraagstelling Opgraven</i>	-
<i>Vraagstelling Archeologische begeleiding</i>	Het onderzoek bestaat uit een inventarisatie, karakterisering en documentatie van aan- en afwezigheid van archeologische waarden in een door niet-archeologische bodemversturende activiteit te verstoren gebied. Van de archeologische waarden wordt een karakterisering gegeven, waarbij tenminste de volgende aspecten aan de orde zijn: periodeaanduiding, geologische context, aard (typering) en waarderingsaspecten.
<i>Vraagstelling specialistisch onderzoek</i>	Er wordt geen specialistisch onderzoek uitgevoerd, dan alleen na overleg met de opdrachtgever en provinciaal archeoloog.
Aanbevelingen	-

METHODEN EN TECHNIKEN (veldwerk)	
<i>Strategie</i>	Een Archeologische Begeleiding (ABE) onder het protocol van Opgraven (AOP).
<i>Methoden en technieken</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Het veldwerk wordt vooraf gegaan door een bestudering van eerder uitgevoerd onderzoek. - Het onderzoek wordt uitgevoerd tijdens de gehele periode van grondverzet - Eventuele archeologische sporen worden ingemeten en gedocumenteerd. - Aanlegvondsten worden verzameld in vakken van ± 5 x 5 m en indien relevant per spoor en/of laag. - Bijzondere vondsten dienen te worden ingemeten en onder afzonderlijk vondstnummer geregistreerd.

<i>Bouwstenen</i> (zie KNA 3.1 bijlage 1)	conform KNA 3.1 Bijlage I Bouwstenen
<i>Structuren en grondsporen</i>	Conform KNA 3.1
<i>Anorganisch artefacten</i>	Alle anorganische artefacten moeten verzameld worden.
<i>Organisch artefacten</i>	Idem.
<i>Archeozoölogische en botanische resten</i>	Er wordt geen specialistisch onderzoek uitgevoerd, dan alleen na overleg met de opdrachtgever en provinciaal archeoloog.
<i>Overige resten</i>	Idem.

EVALUATIERAPPORT, UITWERKING EN CONSERVERING

(nadere eisen t.a.v. vorm, niveau van uitwerking, termijnen, etc)

<i>Structuren, grondsporen, vondstspredingen</i>	Structuren, sporen ed worden op dusdanige wijze uitgewerkt dat de onderzoeksvragen kunnen worden beantwoord.
<i>Analyse fysische-geografie</i>	Een relevant deel van de wand wordt bodemkundig beschreven, getekend en gefotografeerd. Tevens wordt de gemiddelde dikte van de bovengrond boven het aangelegde vlak genoteerd. Het bodemkundig onderzoek wordt uitgevoerd door een fysisch geograaf volgens de eisen in de KNA.
<i>Anorganisch artefacten</i>	De vondsten worden per materiaalcategorie beschreven en gewaardeerd. Vondsten worden uitgewerkt op dusdanige wijze dat de vraagstellingen kunnen worden beantwoord.
<i>Organisch artefacten</i>	De vondsten worden per materiaalcategorie beschreven en gewaardeerd. Vondsten worden uitgewerkt op dusdanige wijze dat de vraagstellingen kunnen worden beantwoord.
<i>Archeozoölogische en botanische resten</i>	Er wordt geen specialistisch onderzoek uitgevoerd, dan alleen na overleg met de opdrachtgever en regio-archeoloog.
<i>Beeldrapportage</i> (objecttekeningen, foto's, kaarten, e.d.)	Wanneer sporen worden aangetroffen, wordt het opgravingsvlak analoog en digitaal gefotografeerd, vlakken worden getekend (1:50, coupes 1:20 en details 1:10), veldtekeningen worden gedigitaliseerd. Dit alles conform de eisen gesteld in de KNA 3.1.
<i>Conservering materiaal</i>	Vondsten worden gestabiliseerd in de staat waarin zij gevonden zijn. Mocht er bijzonder materiaal aangetroffen worden dan wordt in overleg met de opdrachtgever en het bevoegd gezag bepaald of en welk materiaal in aanmerking komt voor duurzame conservering.

RAPPORTAGE

<i>Uitvoeringsperiode uitwerking; opleveringstermijn</i> (concept)eind-/tussenrapport	Ter afsluiting van het archeologisch begeleidingsproject, worden de resultaten vastgelegd in een eindrapport, conform de eisen gesteld in het Kwaliteitshandboek Nederlandse Archeologie. Het (concept)rapport wordt uiterlijk 6 maanden na afloop van de werkzaamheden geleverd.
<i>Procedure toetsing eind-/tussenproduct door bevoegd gezag</i>	De uitvoerder stuurt het conceptrapport ter toetsing naar de gemeente Steenwijkerland.
<i>Inhoud eind-/tussenrapport</i>	De resultaten van de begeleiding worden vastgelegd in een standaardrapport (conform eisen KNA 3.1, VS05 en VS06). Dit omvat ook de evaluatie van de resultaten van al het onderzoek voorafgaand aan de ABE - AOP.
<i>Verschijsing en oplage eindrapport en/of specialistisch deelrapport</i>	In overleg met opdrachtgever en uitvoerder.

DEPONERING	
<i>Zie eisen betreffend depot</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Vondsten en documentatie worden na afronding gedeponeerd in het archeologisch depot van de provincie Overijssel in Deventer. - Contactpersoon hiervoor is de depotbeheerder van Overijssel ( ). - De overdracht vindt maximaal twee jaar na afronding van het onderzoek plaats - De resultaten worden gemeld bij Archis
<i>Te leveren product</i>	De resultaten van de uitwerking en de waardering worden vastgelegd in een standaardrapport conform KNA 3.1. Dit omvat ook de evaluatie van de resultaten van al het onderzoek voorafgaand aan de ABE-AOP.
<i>Termijn overdracht van vondsten, monsters en documentatie</i>	De overdracht vindt maximaal twee jaar na afronding van het onderzoek plaats
<i>e-depot (zie protocol depotbeheer DS05)</i>	Het goedgekeurde PvE (inclusief onderzoekmeldingsnummer) wordt geplaatst in het e-depot. Binnen 2 jaar na afronding van het veldwerk alle conform PvE gespecificeerde digitale producten overdragen aan het e-depot (www.edna.nl) onder vermelding van het onderzoeksmeldingsnummer.

WIJZIGINGEN T.O.V. HET VASTGESTELDE PvE	
<i>Wijzigingen tijdens het veldwerk</i>	Indien tijdens de uitvoering wijzigingen in de werkwijze noodzakelijk of wenselijk zijn, dient hierover overleg gepleegd te worden met de opdrachtgever en de provinciaal archeoloog.
<i>Belangrijke wijzigingen</i>	Onderstaande belangrijke wijzigingen worden te allen tijde aantoonbaar voorgelegd aan de opdrachtgever en de bevoegde overheid: <ul style="list-style-type: none"> • Afwijking van de archeologische verwachting • Wijzigingen van de gehanteerde onderzoeksmethode • Wijzigingen van de fysieke en/of technische omstandigheden • Vastleggen overleg- en evaluatiemomenten
<i>Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk</i>	Indien na het veldwerk wijzigingen noodzakelijk of wenselijk zijn, dient hierover overleg gepleegd te worden met de opdrachtgever en de provinciaal archeoloog.
<i>Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering</i>	Zie boven

RANDVOORWAARDEN en AANVULLENDE EISEN	
<i>Personele randvoorwaarden</i>	Het onderzoek wordt uitgevoerd door een gecertificeerd archeologisch onderzoeksbureau, door een archeoloog met ervaring met stadskernonderzoek en kennis van de geschiedenis/ontwikkeling van Steenwijk.
<i>Uitvoeringsperiode en opleveringstermijn veldwerk</i>	De planning van het onderzoek geschiedt in overleg met de opdrachtgever
<i>Uitvoeringscondities veldwerk</i>	In overleg met de opdrachtgever en uitvoerder.
<i>Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie</i>	Wordt gedaan door opdrachtgever, gemeente Steenwijkerland en regio-archeoloog

<p>Selectieprocedure tijdens het veldwerk (i.h.b. bij archeologische begeleiding)</p>	<p>Indien zich onverwachte zaken voordoen of een bijzondere vondst wordt gedaan, worden opdrachtgever en bevoegd gezag hiervan op de hoogte gesteld. In overleg met alle partijen wordt bepaald hoe verder gehandeld wordt.</p>
<p>LITERATUUR EN BIJLAGEN</p>	
<p>Literatuur</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Berghe, K.J. van den, drs. 2006; <i>Onderzoeksgebied Woldpoort-paardenmarkt te Steenwijk, gemeente Steenwijkerland; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek</i>. RAAP-rapport 1309, RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam. - Sueur, C. en R. Schrijvers, 2006., <i>Archeologische verwachtingen- en beleidskaart voor het grondgebied van Steenwijkerland, Een aanzet tot het ontwikkelen van ruimtelijk archeologiebeleid.</i>, Rapportnummer V337, Vestigia, Amersfoort - Werner, J. red., <i>Historische plattegronden van Nederlandse steden, Overijssel, deel 9.1: De steden van Noordwest-Overijssel</i>, Alphen aan den Rijn, 2002.
<p>Bijlagen</p> <p><i>Bijlagen voor zover relevant bij de inventarisatie (resultaten van het tot dusver uitgevoerde onderzoek), vraagstelling en veldwerk dienen leesbaar te worden meegeleverd.</i></p>	<p>Verplicht kaartmateriaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Luchtfoto van het gebied - Uitsnede archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart Steenwijkerland <p>Indien aanwezig na vooronderzoek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kaart plangebied met uitgevoerd booronderzoek, het onderzoek beperkt zich tot het aangegeven deel

STW – Steenwijk, Woldpoort-Prinsenhoven

